כרטיס ניווט

כתיבה ממזגת: המאחד והמייחד בשני מקורות

● מקור א'

■ מקור ב'

△ **מה השאלה?**

מה הנושא, למה כותבים, ולמי?
כותבים את השאלה בראש הדף.

1 קוראים ומסמנים

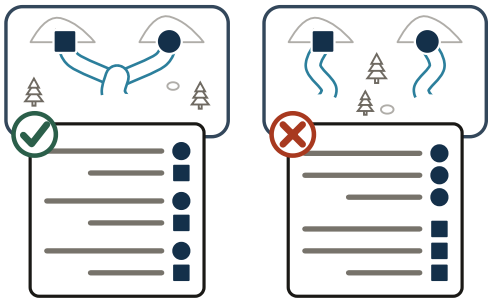
מסמנים רק מה שעונה על השאלה:
● עיגול במקור א',
■ ריבוע במקור ב'.

2 בוחרים היבטים

שניים או שלושה. מנסחים כל היבט כשאלה קצרה: מה הסיבה? מה הפתרון?

3 המאחד והמייחד

בטבלת המפגש: שורה לכל היבט. מה משותף, מה שונה, מה רק באחד?

שני נחלים שלא נפגשו

נהר אחד

4 כותבים: פסקה לכל היבט

פתיחה: מציגים את הנושא ואת המקורות.
פסקאות: אחת לכל היבט. פותחים במשפט מכליל, ואחריו שני המקורות.
סיום: מה מתברר כשמחברים את שני המקורות?

פסקה לכל היבט, לא פסקה לכל מקור.

5 קוראים שוב, בקול

מקשיבים: שני המקורות נפגשים בכל פסקה? מתקנים מה שלא ברור.

◎ **הטקסט שלי: נהר אחד**

גשרים בין המקורות

אפשר לפתוח בהן משפט.

המאחד: גם · בנוסף · בדומה ל... · כמו ש... · בשני המקורות

המייחד: לעומת זאת · ואילו · בניגוד ל...

אזכור מקור: לפי... · לדברי... · כפי שמתואר ב...

◎ **כרטיס ביקורת** כתבתם? מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט. מה שנשאר בלי סימן, זה מה שחסר.

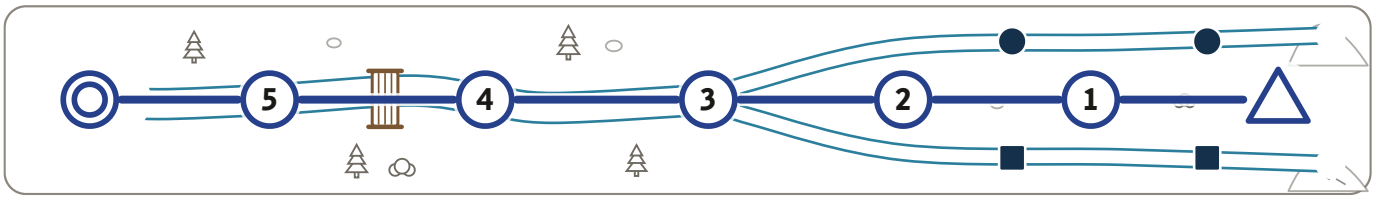
1	2	3	4	5
☐ בכל פסקה שילבתי את שני המקורות.	☐ פתחתי כל פסקה במשפט מכליל.	☐ ציינתי מאיפה המידע.	☐ הראיתי מה דומה ומה שונה.	☐ יש פתיחה וסיום, במילים שלי.

סטודיו חוט מחשבה
hut-mahshava.pages.dev

גוזרים לאורך הקו המקווקו ומדביקים במחברת.

כרטיס ניווט המאחד והמייחד בשני מקורות

פסקה לכל היבט, לא פסקה לכל מקור.

מה השאלה?	קוראים ומסמנים	היבטים	המאחד והמייחד	כותבים	קוראים בקול	נהר אחד
נושא, מטרה, ולמי?	● במקור א' ■ במקור ב'	שניים או שלושה	משותף? שונה? רק באחד?	פתיחה, פסקה לכל היבט, וסיום	ומתקנים	כרטיס ביקורת

גשרים בין המקורות

המאחד: גם · בנוסף · בדומה ל... · כמו ש... · בשני המקורות

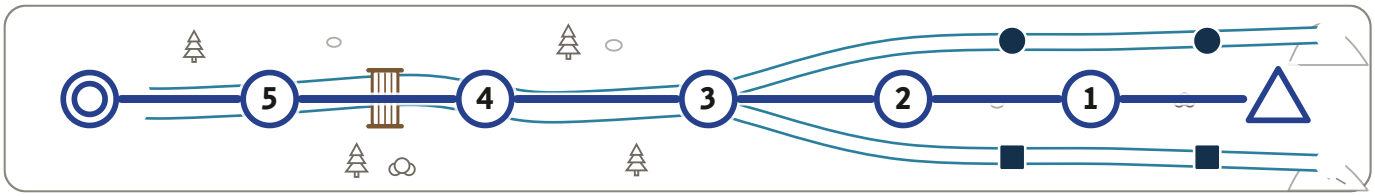
המייחד: לעומת זאת · ואילו · בניגוד ל... · **אזכור מקור:** לפי... · לדברי... · כפי שמתואר ב...

כרטיס ביקורת מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט.

- ☐ 1 שני המקורות בכל פסקה
- ☐ 2 משפט מכליל
- ☐ 3 אזכור מקורות
- ☐ 4 דמיון ושוני
- ☐ 5 פתיחה וסיום

כרטיס ניווט המאחד והמייחד בשני מקורות

פסקה לכל היבט, לא פסקה לכל מקור.

מה השאלה?	קוראים ומסמנים	היבטים	המאחד והמייחד	כותבים	קוראים בקול	נהר אחד
נושא, מטרה, ולמי?	● במקור א' ■ במקור ב'	שניים או שלושה	משותף? שונה? רק באחד?	פתיחה, פסקה לכל היבט, וסיום	ומתקנים	כרטיס ביקורת

גשרים בין המקורות

המאחד: גם · בנוסף · בדומה ל... · כמו ש... · בשני המקורות

המייחד: לעומת זאת · ואילו · בניגוד ל... · **אזכור מקור:** לפי... · לדברי... · כפי שמתואר ב...

כרטיס ביקורת מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט.

- ☐ 1 שני המקורות בכל פסקה
- ☐ 2 משפט מכליל
- ☐ 3 אזכור מקורות
- ☐ 4 דמיון ושוני
- ☐ 5 פתיחה וסיום

טבלת המפגש

מתכננים לפני שכותבים: ממיינים לפי היבטים, ואז מכלילים **שם:** _____

△ מה השאלה?

השאלה שלי: _____

● **מקור א':** _____ ■ **מקור ב':** _____

② ③ היבטים, והמאחד והמייחד

היבט	● מה אומר מקור א'	■ מה אומר מקור ב'	מקיפים אחד	המשפט המכליל
היבט 1			○ משותף ○ שונה ○ רק באחד	
היבט 2			○ משותף ○ שונה ○ רק באחד	
היבט 3 רשות			○ משותף ○ שונה ○ רק באחד	

פסקה לכל היבט, לא פסקה לכל מקור.

④ פתיחה וסיום

פתיחה: מציגים את הנושא ואת שני המקורות

_____

_____

_____

סיום: מה מתברר כשמחברים את שני המקורות?

_____

_____

_____

⑤ קוראים שוב, בקול

☐ קראתי בקול ותיקנתי

כרטיס ביקורת כתבתם? מסמנים ✓ ליד מה שיש בטקסט. מה שנשאר בלי סימן, זה מה שחסר.

☐ 1 שני המקורות בכל פסקה	☐ 2 משפט מכליל	☐ 3 אזכור מקורות	☐ 4 דמיון ושוני	☐ 5 פתיחה וסיום

דוגמה: מפגש נחלים

שני מקורות שלא מסכימים על הכול, וטקסט ממזג אחד.

● מקור א': כתבה ממגזין מדע לנוער

בגיל ההתבגרות השעון הביולוגי של הגוף משתנה. הגוף מתחיל להפריש מלטונין, ההורמון שעוזר להירדם, מאוחר יותר בערב, ולכן בני נוער רבים מתקשים להירדם מוקדם. ארגוני רפואה ממליצים לבני נוער לישון בכל לילה שמונה עד עשר שעות, אבל כשהלימודים מתחילים מוקדם, תלמידים רבים ישנים פחות. בכמה מקומות בעולם, בעיקר בארצות הברית, הזיזו את תחילת הלימודים לשעה מאוחרת יותר, ובמחקרים שנערכו שם נמצא שהתלמידים ישנו יותר. החוקרים ממליצים גם להרחיק טלפונים ומסכים בשעה שלפני השינה.

■ מקור ב': ראיון עם מנהלת של חטיבת ביניים

"שינה טובה חשובה מאוד ללמידה," אמרה המנהלת, "ואני פוגשת לא מעט תלמידים עייפים בשיעור הראשון. אבל להתחיל את היום מאוחר יותר זה לא פשוט. היום ייגמר מאוחר, ויישאר פחות זמן לחוגים, לתנועת הנוער ולמשפחה. גם ההסעות וההורים שיוצאים לעבודה מתוכננים לפי השעה הנוכחית. אני גם לא בטוחה שזה יעזור: יש תלמידים שפשוט ילכו לישון מאוחר עוד יותר. לדעתי, כדאי להתחיל דווקא בבית: ללכת לישון בשעה קבועה, ולהשאיר את הטלפון מחוץ לחדר בלילה. על שעת ההתחלה אפשר בהחלט לדבר, אבל יחד עם ההורים ועם הרשות המקומית."

נהר אחד: הטקסט על השינה

פתיחה

בכתבה ממגזין מדע לנוער ובראיון עם מנהלת של חטיבת ביניים עולה אותה שאלה: למה בני נוער מגיעים עייפים לשיעור הראשון, ומה אפשר לעשות?

● ■ היבט 1: למה עייפים?

● ■ שני המקורות מסכימים ששינה חשובה, ושתלמידים רבים לא ישנים מספיק.
● לפי הכתבה, הסיבה נמצאת גם בגוף: בגיל ההתבגרות הורמון השינה מופרש מאוחר יותר בערב. ■ המנהלת מוסיפה שהיא פוגשת תלמידים עייפים בשיעור הראשון.

● ■ היבט 2: להתחיל מאוחר?

● ■ בשאלה אם התחלה מאוחרת תעזור, המקורות חלוקים. ● לפי הכתבה, במחקרים נמצא שתלמידים ישנו יותר כשהלימודים התחילו מאוחר. ■ לעומת זאת, המנהלת לא בטוחה שזה יעזור, כי יש תלמידים שילכו לישון מאוחר עוד יותר. לדבריה, השינוי גם יקצר את אחר הצהריים.

● ■ היבט 3: מה אפשר עכשיו?

● ■ על מה שאפשר לעשות כבר הערב, שני המקורות אומרים דבר דומה.
● הכתבה ממליצה להרחיק טלפונים ומסכים לפני השינה, ■ וגם המנהלת מציעה להשאיר את הטלפון מחוץ לחדר, וללכת לישון בשעה קבועה.

סיום

כשמחברים את שני המקורות מתברר שעל ההרגלים בבית יש הסכמה, ועל שעת ההתחלה עדיין אין. לכן אפשר להתחיל בבית, כבר הערב.

עוצרים בדרך: מה המשפט המכליל בכל פסקה? ואיפה מציינים מאיזה מקור המידע?

זוגות מקורות לתרגול

בוחרים נושא, מוצאים שני מקורות שלא מסכימים על הכול, ויוצאים לדרך.

- ● ■ **טלפונים בהפסקה:** מחקר, ומועצת התלמידים
- ● ■ **משחקי מחשב:** כתבה בעד, וכתבה נגד
- ● ■ **קורקינט חשמלי:** ארגון בטיחות, ורוכב צעיר
- ● ■ **שיעורי בית:** מחקרים, ומכתב של הורה
- ● ■ **גני חיות:** גן חיות, וארגון לבעלי חיים
- ● ■ **תלבושת אחידה:** ההנהלה, וסקר תלמידים

למורה

מתאים לכיתות ז'-ח'

עוד דפים ומתנות
בעמוד הפייסבוק שלנו

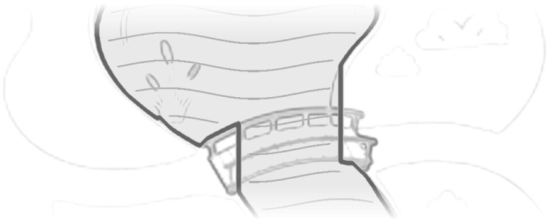

איך משתמשים

1. תולים את כרטיס הניווט בכיתה, ומדביקים את חצי הכרטיס במחברת (לאורך הדף).
2. בפעם הראשונה מדגימים מול הכיתה, עם הדוגמה על השינה: חושבים בקול, ממיינים לפי היבטים, וממלאים יחד את טבלת המפגש.
3. בפעם השנייה עובדים בקבוצות של ארבעה, על זוג מקורות חדש, ומנסחים יחד משפט מכליל לכל היבט.
4. בפעם השלישית כל אחד ואחת כותבים לבד, עם הטבלה וכרטיס הביקורת.
5. כרטיס הביקורת: מסמנים ✓ ליד כל מה שיש בטקסט. מה שנשאר בלי סימן מראה מה עוד חסר.

התאמות

- ▭ למי שנוח להם צעד קטן יותר: שני היבטים, ומקורות שמסכימים ברוב הדברים.
- ▭ בזוגות, מתחלקים: מקור אחד לכל אחד מבני הזוג, ואז נפגשים בטבלה.
- ▭ למי שרוצים אתגר: שלושה היבטים, ובאחד מהם המקורות סותרים זה את זה.

הסימנים בכרטיס

- △ משולש: יציאה
- ○ עיגול עם מספר: נקודת ציון, 1 עד 5
- ◎ עיגול כפול: סיום
- ● עיגול מלא: מקור א'
- ■ ריבוע מלא: מקור ב'

גם בהדפסה בשחור לבן הכול ברור: מבדילים לפי הצורה, לא לפי הצבע.

מילות הקישור כתובות על קרשים של גשר, כי הן מחברות בין המקורות. בטקסט הדוגמה הן לא מסומנות: שם התלמידים מוצאים אותן בעצמם.

מה אומר המחקר

- ▭ כותבים צעירים נוטים לעבוד מקור אחרי מקור: פסקה על הראשון, אחריה פסקה על השני, ושום דבר לא מחבר ביניהן. מכאן הכלל שבכרטיס: פסקה לכל היבט (מטאוס וסולה, 2009; ון אוקנבורג ועמיתים, 2019).
- ▭ מה עבד: קודם המורה מדגימה בקול, אחר כך כותבים יחד, בקבוצות של ארבעה, ובסוף כל אחד ואחת לבד. הטקסטים השתפרו, והתלמידים חזרו אל המקורות בזמן הכתיבה (מרטינס ועמיתים, 2015).
- ▭ טבלת תכנון שמעמידה את המקורות זה מול זה לפי היבט משותף, בכיתות ז'-ח', הייתה מהדרכים שעבדו הכי טוב (קירקפטריק וקליין, 2009, כפי שמתואר בסקירה).
- ▭ הטבלה עוזרת לחשוב, אבל היא לא המטרה: כשרק רשמו הערות עלו יותר רעיונות, והכתיבה עצמה לא השתפרה. לכן פותחים כל פסקה במשפט מכליל, ובסיום שואלים: מה מתברר כשמחברים את שני המקורות?

מפתח לדף הדוגמה

- ▭ בכל פסקת גוף יש משפט מכליל (מסומן בקו נקודות), ואחריו עיגול וריבוע: מידע משני המקורות.
- ▭ אזכור מקורות: לפי, לדבריה. מילות קישור: גם, לעומת זאת (המקורות חלוקים בהיבט 2).
- ▭ מה מתברר כשמחברים את שני המקורות: על ההרגלים בבית יש הסכמה, ועל שעת ההתחלה אין. את זה רואים רק כשקוראים את שניהם יחד.

הכתבה מסכמת ממצאים מוכרים, והמנהלת דמות בדויה.

■ ● מותר להדפיס ולצלם לשימוש בכיתה ובבית. בבקשה לא למכור.
כרטיס ניווט, כתיבה ממזגת. מתנה מסטודיו חוט מחשבה.